

R a a m a t u d

Uus lauseraamat

Mati Erelt, Lause õigekeelsus.
Juhatused ja harjutused.
Tartu, 2006. 183 lk

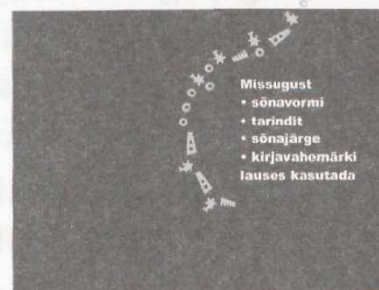
Kas *vene keel emakeelena olümpiaad* on ikka korrektne? Kas lause *Liikmesriigid määravad ühe või mitu riigiasutust* vajab parandamist? Kuidas vältida kõrvallause sattumist omastavas käändes täiendi ja põhja vahele? Miks on lauses *Ta on väike, aga tubli* koma?

Vastused nendele ja paljudele teistele küsimustele annab Tartu ülikooli emeriitprofessori Mati Erelti värske teos „Lause õigekeelsus. Juhatused ja harjutused”. Ehkki see on mõeldud peamiselt kõrgkoolide väljendusõpetuskursuste tarvis, leiavad sealt kasulikku ka teised: eesti keele õpetajad, tõlkijad, toimetajad ning filoloogiahariduseta keelekasutajad.

Raamat on temade poolest rikkalik: autor vaeb lauseliikmete vorme, rinnastust, asendust, kordust ja väljajätku, veel on jutuks relatiivlause, kaudkõne, sõnajärg, lauselühendid, teonimetarindid. Lõpuosa on pühendatud kirjavahemärkidele. Samuti on Mati Erelt jaganud soovitusi suhtlusetiketi väljendite ja kõnetluslisandite (*härra, proua, minister* jt) kohta. Lugeja saab palju näpunäiteid, kuidas lihvida igapäevakeeles tarvilikku lausemoodustusoskust.

Raamat on hõlpsasti kasutatav: paljud pikemad teemad on liigendatud vahepealkirjadega, väljaande lõpulehekülgedel on sõnaregister. Rohkesti on autor kõrvutanud halvemat ja paremat ning paraku ka päris halba ja head keelt. Kirjakeelde sobivate lausestusviiside tutvustamise kõrval hoiatab teos ka argikeelsuste ja bürokraatiakeele kohmakuste eest.

Mati Erelt
**LAUSE
ÕIGEKEELSUS**
Juhatused ja harjutused

Õpik esitab peale varasemast keelehooldekirjandusest tuttavate seikade (lihtaegade kasutus liitaegade asemel, sõnade *läbi*, *praktiliselt*, *täna* sagedane väärpruuk, täiendlause sidumine pealausega jpm) ka uuemaid seisukohti: lauselühendi kirjavahemärkide reeglistikku on lisatud rööpsusi, „Eesti keele käsiraamatu” viimase trükiga võrreldes on täpsustatud lauseosade ärajätu võimalusi jpm.

Reeglite kinnistamiseks ja eesti keele väljendusvõimaluste üle arupidamiseks on raamatus 56 harjutust.

„Lause õigekeelsuse” käsikirja on läbi arutanud Emakeele Seltsi keeleteoimkond, Eesti olulisim keelekorraldusorgan. Raamat on suuremas osas kooskõlas 2000. aastal ilmunud „Eesti keele käsiraamatu” 2. trükiga, aga täielikus kooskõlas teoksil oleva uusväljaandega.

Argo Mund